

Ozdobiony szczyt domu regionalnego w wiosce Tard

Piwnica w dolinie Aleksandra (Sándor)

jest znajdujące się na nim bagno, łąki i wegetacja lessu (trawniki lessu, krzewy, fragmenty zagajnika lessu dębowego) czy też utrzymanie siedlisk flory i elementów fauny. Majątek należący do zarządzania Parku Narodowego poddawany jest tradycyjnym wypasom owiec, podczas gdy okolice doliny z łąkami bagien są regularnie koszone, żeby utrzymać ich naturalny stan. Swoiste znaczenie mają rozległe sady owocowe na Zbocza Piekła (Pokol-oldal), które to miejsce stwarza korzystne warunki do uprawy wielu cennych gatunków owoców.

Godny jest wspomnienia kościół rzymsko-katolicki wioski (p.w. Św. Piotra i apostoła Pawła) z należącą do niego relikwią z XVII wieku. U podnóża wzgórz, które w koło opasają Tard na wielu rzędach piwnic można degustować miejscowe specjały winne w bogato urządzonych piwnicach.

Łąka do koszenia w dolinie Bála

Punkt informacyjny pod nazwą „Bükkaljai Kő-út” (Droga Kamienia u podnóża Gór Bukowych) – Eger, w Felner-tömbelső (w podwórzu bloku Felner)

bukkalja.info.hu

Urząd Burmistrza; Adres: Tard, Rózsa F. út 1.
Tel.: +36 49/432-903 • www.tard.hu

Objasnienia mapy

Zdjęcia: **Baráz Csaba, Kleszó András, Klein Dávid**

Przygotował: Kaptárkó Természettudományi és Kulturális Egyesület z finansowaniem Norwég Civil Támogatási Alap

www.kaptarko.hu

Tard

Kościół rzymsko-katolicki wioski Tard

Tard leży 22 km na wschód od Egeru u podnóża Gór Bukowych. Pierwsze wzmianki o osadzie pochodzą z roku 1220 pod nazwą Thord w Regestrum Váradí (w Protokóle Váradí), ale prawdopodobnie miejsce to było już wcześniej zamieszkałe o czym świadczą odkrycia archeologiczne na wzgórzu Tatarów pochodzące z okresu wczesnego brązu należące do kultury Hatvan. Tard w XIX wieku należał do Diósgyőr, później do zamku Cserép i w obydwu

przypadkach był własnością żony króla. W XVI wieku kilku magnatów dzielił się nim, później dostaje się do posiadłości rodziny Báthory'ego. A w XVII wieku jest posiadłością rodziny Homonnai'ego, później rodziny Eszterházy'ego następnie Révai'ego, ale praktycznie jest on uzależniony od panowania tureckiego. W czasie oblężenia Egeru w roku 1552 Turcy spalili wioskę a kiedy ponownie się zaludniła, mieszkańców zmuszono do płacenia podatku. Koniec tureckiego panowania czynszownicy oraz poddani chłopci przeżyli ten okres jako czystej krwi rdzenni Węgrzy. W XVIII wieku wioska ta także została własnością L'Huillera Ferencza dowódcy Eger, później przez spadek została posiadłością księstwa Szász-Coburg-Gotha. Majątek 5000 morgowy pozostał do końca II wojny światowej a ludność wioski pracowała na nim jako parobkowie.

Wioska jest jedną z trzech charakterystycznych matyó osad (Mezőkövesd, Szentistván, Tard) (matyó: węgierska grupa etniczna

Stare chaty chłopskie z XVIII wieku

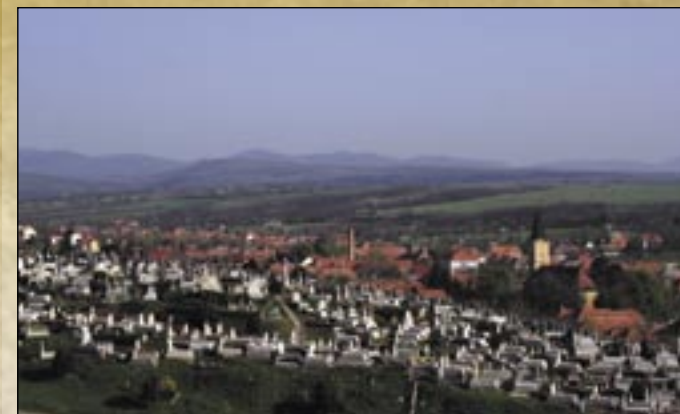
Pastwiska Tard pod ochroną przyrody

w okolicach Mezőkövesd) chociaż od dwóch wcześniej wymienionych pod wieloma względami różni się w kulturze i bardzo dużo indywidualnych cech nosi w sobie. Teren ten sławny jest z wyrafinowanego haftu i ciekawych budowlanych tradycji. **Prowincjonalne domy** zachowane w ich oryginalnym umeblowanym stanie, pokryte strzechą pielęgnują wspomnienia dawno minionego życia chłopskiego, obok których w sąsiedztwie działa ośrodek imprez kultywujących tujejsze tradycje. Domy będące pod ochroną zażytków przy ulicy Béke pod num. 55. i 57. ukazują nam architekturę z XVIII wieku, życie ludowe, sprzęty gospodarstwa domowego i stroje ludowe regionu matyó.

Mieszczowość Tard w latach 1930 stała się znana w całym kraju kiedy Szabó Zoltán opublikował artykuł pod tytułem „Sytuacja w Tard” (A tardi helyzet). Z tejszej socjografii kraj dowiedział się o zaskakująco złych warunkach życia ludności. Wioska i dzisiaj pielęgnuje

Tradycyjny haftowany strój ludowy z wioski Tard

Panorama wioski Tard

pamięć o autorze tego artykułu. Jego posąg z brązu stoi od roku 1999 na podwórzu domu regionalnego.

Drugim sławnym członkiem wsi jest aktor Telepy György, malarz i pisarz teatralny. Od roku 1837 od otwarcia Narodowego Teatru jest jego członkiem aż do przejścia na emeryturę w roku 1855. Ostatnie lata swojego życia spędził w Tard z rodziną. Na budynku miejscowego samorządu na dawnym domu mieszkalnym rodziny Telepy w roku 2001 została położona płyta pamiątkowa Telepy György, później 28 kwietnia w roku 2001 na cmentarzu został poświęcony jego nagrobek w obecności jego potomków.

Na północ od Tardu znajdujące się obszary łąkowe (Dolina Bála, zbocze Meggyes) zostały objęte ochroną pod nazwą Pastwiska Tard (Tardi legelő). Obszar będący pod ochroną przyrody ma około 280 hektarów. Miejsce to styka się bezpośrednio z Doliną Kamień (Kő-völgy) Parku Narodowego będącą pod ochroną. Głównym celem ochrony obszaru

Część z rzędów piwnic na zboczu Pelyhe